252

Reglement
op de exercitiën der veld-artillerie
Sectieschool

LEMBAGA KEBUDAYAAN
INDONESIA

VI - 27 A

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

39 Hal

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

VI 9 92

REGLEMENT

OP DE

EXERCITIËN

DER

VELD-ARTILLERIE.

SCHOLEN TE PAARD.

SECTIE-SCHOOL.

Uitgegeven op last van het Departement van Oorlog.

BATAVIA
LANDS-DRUKKERIJ
1875.

BAT. GENOOTSCHAP VAN KENW.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
Tanggal
Nomor Induk
BIB - ID
ITEM - ID
Asal
29 - 06 - 2010
502/PN-MUSEUM/10
7977160
0000379805

INHOUD.

BLADZ.

Algemeene bepalingen 1
De oefening aanvangen en eindigen. 8

EERSTE LES.

Bewegingen in bataille.

Indeeling. 10
Stukken regts- of linksom maken 10
In bataille marscheren 11
Halt houden en rigten 12
Veldwinnen bij den marsch in bataille. 12
A. Door geheele wendingen 12
B. Door halve wendingen 13
Linksomkeert maken 13
A. Stilstaande 13
B. In beweging 14
Sectie regts- of linksom maken 14
Van strekking veranderen 15

PERPUSTAKAAN NASIONAL

BLADZ.

TWEEDE LES.

Bewegingen in kolonne, alsmede afmarschen uit en opmarschen tot de stelling in bataille.

Indeeling. 17
De sectie breken 18
Halt houden 18
In kolonne marscheren 19
Veldwinnen 19
A. Door geheele wendingen 19
B. Door halve wendingen 19
In tegenovergestelde strekking marscheren 20
Van strekking veranderen 20
De sectie formeren 21
Afmarschen 21
A. Voorwaarts 21
B. Achterwaarts 22
C. Zijdelings 23
I. Regts of links 23
II. Op het regter of linker stuk, naar de linker of regter zijde 23
Opmarschen. 24
A. Voorwaarts 24
B. Achterwaarts 25
C. Zijdelings 26

PERPUSTAKAAN NASIONAL

BLADZ.

I. Links of regts 26
II. Ter regter of linker zijde 26

DERDE LES.

Batterijstellingen.

Indeeling. 28
In batterij stellen, in bataille staande. 29
A. Voorwaarts 29
B. Achterwaarts 30
Achterwaarts vuren, in batterij staande 31
Uit de stelling in batterij tot die in bataille overgaan 31
A. Voorwaarts 31
B. Achterwaarts 32
In batterij stellen bij den marsch in bataille . . . 32
A. Voorwaarts 32
B. Achterwaarts 33
Uit de stelling in batterij tot den marsch in bataille overgaan 33
A. Voorwaarts 33
B. Achterwaarts 33
Afmarschen uit de stelling in batterij 34
A. Voorwaarts 34
B. Achterwaarts 34
C. Zijdelings 35
I. Regts of links 35

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

BLADZ.

II. Op het regter of linker stuk, naar de linker of regter zijde 35

pmarschen tot de stelling in batterij. 36

A. Voorwaarts 36

B. Achterwaarts 36

C. Zijdelings 37

I. Links of regts 37

II. Ter regter of linker zijde 37

Flankenvuur 38

A. In batterij staande 38

B. In kolonne marscherende 39

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

ALGEMEENE BEPALINGEN.

1. Twee aangespannen stukken met hunne bediening, tot eene sectie vereenigd, worden tot grondslag van het onderwijs aangenomen.

2. De *Sectie-school* wordt door een officier onderwezen; een nieuw aangestelde luitenant, en bij gebreke van dien een onderofficier, wordt als sectiekommandant ingedeeld. Beiden zijn te paard, en hebben gedurende het onderwijs de sabel getrokken.

3. De bediening van elk stuk bestaat uit:

1 stukskommandant,
1 korporaal en
7 kanonniers.

De stukskommandant is geleider van het stuk; hij neemt verder de verrigtingen waar, hem in de *Kanonnier-school* voorgeschreven.

Wanneer de bedieningsmanschappen achter of ter zijd van het stuk zijn opgesteld, worden zij *Afdeeling* genoemd.

De nommers staan dan als in de *Kanonnier-school*.

4. De manschappen zijn gekleed in dagelijksche tenue en gewapend.

De paarden zijn bepakt met den mantelzak.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

5. Het voor- en achterwaarts, alsmede het regts en links, heeft altijd betrekking op de stelling waarin de sectie zich bevindt, op het oogenblik dat het kommando wordt gedaan.

De zijde naar welke men, in bataille staande, front maakt, in batterij vuurt, of naar welke wordt gemarscheerd, is voorwaarts.

6. In bataille en in batterij is de afstand der stukken van midden tot midden 19 passen.

In kolonne bedraagt de afstand der stukken 4 passen, te rekenen van de monding van het voorste tot de hoofden der voorpaarden van het achterste stuk.

7. De stukken worden in bataille en in batterij onderscheiden door regter en linker. In kolonne, door voorste en achterste.

8. De plaats van den sectiekommandant is in bataille, 1 pas voor het midden der sectie; in batterij, in het midden der sectie, ter hoogte van de assen der voorwagens, front naar voren; in kolonne, 4 passen buiten den linker flank, ter hoogte van het midden der kolonne.

9. Worden er verrigtingen bij de stukken uitgevoerd, dan maakt de sectiekommandant front naar de sectie en is verder aan geen vaste plaats gebonden, ten einde zich van de goede uitvoering te kunnen overtuigen.

10. In bataille en in kolonne is de plaats van den stukskommandant naast den voorrijder.

Bij het aanslaan en losmaken van den sleepketting en bij de *manoeuvres de force*, begeeft hij zich naar den

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

voorwagen of naar het stuk, om toe te zien dat de verrigtingen goed worden uitgevoerd; zoo noodig stijgt hij af.

Bij de stelling in batterij stijgt hij af en geeft zijn paard aan den achterrijder over.

Aanmerking. Bij gewone oefeningen staat het den onderwijzer vrij nu en dan van deze laatste bepaling af te wijken; de stukskommandant plaatst zich in dat geval ter regter zijde van het stuk, 2 passen buiten de as van den voorwagen, front naar voren.

11. De manschappen zijn geplaatst op hunne posten bij het stuk.

Tot uitvoering van versnelde bewegingen, plaatsen zich de bedieningsmanschappen op het kommando: OPGEZETEN, op den voorwagen en de affuit en wel op de volgende wijze:

N°s. 1, 2 en 3 op de munitiekist nevens elkander, met het gezigt naar de paarden gekeerd; N°. 1 houdt zich aan het linker-, N°. 3 aan het regter handvatsel vast, N°. 2 slaat zijne beide armen om den regter- en linkerarm van N°s. 1 en 3; op deze wijze werken deze 3 nommers te zamen en verzekeren zich van eene vaste zitting op de munitiekist.

N°s. 5 en 6 plaatsen zich mede op de munitiekist, maar met het gezigt naar de affuit gekeerd, tusschen 1 en 2, en 2 en 3. Zij houden zich vast aan het regter en linker handvatsel en met de regter- en linkerhand aan elkander.

N°. 4 plaatst zich op den staart van de affuit, het linkerbeen en de sabel gestrekt op den affuitbalk, het regterbeen regts afhangende, en de regterarm om den druifbol.

Aanmerking. Aangezien voor de N°s. 7 en 8 geene

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

plaats op het materieel aanwezig is, zoo zullen zij bij snelgaande bewegingen, de beweging van het voertuig volgen.

In batterij komende, zitten de kanonniers zonder kommando af, zoodra hun stuk stil staat, en gaan naar hunne posten bij het stuk.

12. De rigting in bataille wordt op de stukskommandanten genomen; in batterij, op de assen der stukken.

In den marsch is de rigting der sectie altijd regts, tenzij zulks anders wordt bevolen.

Uit den marsch in bataille zich in batterij stellende, wordt de rigting genomen op het stuk, dat bij den marsch tot stuk van rigting diende.

Uit de kolonne tot de stelling in bataille of batterij overgaande, is de rigting naar de zijde waar het hoofd der kolonne was.

13. De oefeningen worden eerst in den stap en, naarmate van de vorderingen, in draf uitgevoerd.

Om de verwisselingen van gang te doen uitvoeren, zal de onderwijzer kommanderen:

1. *In draf* (of *stap*);
2. MARSCH.

waarop het vroeger geleerde wordt toegepast.

Hij zal niet te lang doen draven, om de bedienings-manschappen niet te vermoeijen.

Hij doet in den beginne dikwijls van gang verwisselen en ziet toe dat daarbij de grootste regelmatigheid wordt in acht genomen.

14. Wanneer de stukken uit eene beweging in versnelden gang moeten halt houden, gaan zij, op het voor-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

bereidende kommando van den onderwijzer of van den sectiekommandant, in stap over.

15. Wanneer de verdubbelde gang moet worden aangenomen, geschiedt zulks, in stap zijnde, in draf, in draf zijnde, in sterken draf.

16. Bij alle stellingen in batterij kommandeert de onderwijzer, na de vereischte kommando's tot de batterijstelling te hebben gedaan, tijdig genoeg om de noodige munitie te kunnen doen nemen:

1. *Op (...) passen* (met aanduiding van het te bezigen projectiel; 31 of 32 *Kanonnier-school*);

en zoodra hij het vuur wil doen aanvangen:

2. LAADT.

Alvorens tot eene beweging over te gaan, doet hij het vuur ophouden door het kommando:

Houdt op = VUUR;

op welk kommando de stukskommandant opstijgt.

17. Bij het in batterij stellen bezigt de sectiekommandant, ter verkorting der afzonderlijke kommando's, slechts één kommando, als:

Voorwaarts = VUREN.

of *Achterwaarts* = VUREN.

Wanneer de affuiten zijn afgenomen, voert de bediening terstond alle verrigtingen uit in de *Kanonnier-school* bepaald, op de kommando's: *Haalt* = MUNITIE en *Tot vuren* = GEREED.

Bij het opleggen der affuiten kommandeert de sectiekommandant evenzoo alléén:

Voorwagens = VOOR.

of *Legt op* = AFFUITEN.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

waarop de bediening eerst verrigt het bepaalde op het kommando: *Bergt* = MUNITIE.

18. Alleen het stukkenvuur wordt aangewend.

De sectiekommandant kommandeert, zoodra bij een der stukken de lading is volbragt:

Regter (linker) stuk = VUUR.

en wanneer dit stuk weder is geladen:

Linker (regter) stuk = VUUR.

hiermede met gelijke tusschenpoozingen voortgaande, tot op het kommando: *Houdt op* = VUUR.

19. Omtrent de kommando's neemt de sectiekommandant het volgende in acht:

a. Wanneer de sectie stilstaat, worden geen andere voorbereidende kommando's herhaald dan die betrekkelijk het vuren.

b. Wanneer de sectie in beweging is, worden de voorbereidende kommando's tot alle stellingen in batterij herhaald.

c. In alle andere gevallen worden, op de voorbereidende kommando's, alleen de kommando's gedaan die betrekking hebben op de door de stukken uit te voeren bewegingen; zijn die kommando's dezelfde als de voorbereidende, dan worden de laatste herhaald.

d. De kommando's van uitvoering: MARSCH, HALT en WAARTS, worden, op enkele uitzonderingen na, altijd herhaald.

e. Daar in den regel de bewegingen op het kommando van den sectiekommandant moeten geschieden, laat

PERPUSTAKAAN NASIONAL

bij zijne kommando's zoo spoedig mogelijk op die van den onderwijzer volgen.

Aanmerking. Duidelijkshalve zijn de kommando's die, in beweging zijnde, niet worden herhaald, in de lessen met een * geteekend.

20. Een bespannen stuk is lang, opgelegd 15, aan den sleepketting 19 passen, gerekend van de hoofden der voorpaarden tot den achterkant van den omtrek der raden.

21. Aangezien men niet dan in zeer bijzondere gevallen, bij teruggaande bewegingen, van de sleepketting gebruik moet maken, wordt dit gebruik niet reglementair voorgeschreven.

Als algemeene regel geldt, dat de bewegingen met aangeslagen sleepketting evenals met de opgelegde affuit geschieden; dat zonder rukken wordt aangezet, en dat de wendingen stilstaande, met een slappen ketting worden uitgevoerd.

De stukken op ongunstig terrein, bij het voorwaarts in batterij stellen, bezwaarlijk door de bediening kunnende gewend worden, zoo niet alle nommers aanwezig zijn, zoo zullen in dit geval de stukken linksomkeert maken, en daarna de affuiten worden afgenomen.

22. Bij de beoefening van de *Sectie-school* doet men nu en dan ook de eene of andere *manoeuvre de force* uitvoeren.

Met uitzondering van enkele gevallen, bij de manoeuvres aangegeven, blijven de stukrijders te paard.

Ingeval de achterrijder is afgestegen, om de disselboom-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

riemen los te maken, en de paarden onrustig zijn, stijgt hij weder op om hen beter in bedwang te houden. Na de manoeuvre stijgt hij op nieuw af, om de disselboomriemen te bevestigen.

DE OEFENING AANVANGEN EN EINDIGEN.

23. Het personeel en de bespanningen voor de oefening bestemd, worden naar het park geleid; aldaar aangekomen worden de laatste voor de stukken gesteld (63 *Stukrijderschool*) en de afdeelingen er achter geplaatst (9 *Kanonnier-school*).

Aanmerking. Zoo er tot deze plaatsing geen genoegzame ruimte is, blijven de afdeelingen ter zijde buiten het park staan; zij begeven zich bij den afmarsch op hare plaatsen achter de stukken.

De onderwijzer laat aanspannen (64 *Stukrijder-school*) en de gereedschappen op de gewone wijze nemen en uitreiken (18 *Kanonnier-school*). Daartoe stijgt op het kommando: *Neemt* = GEREEDSCHAPPEN, de stukskommandant af en geeft zijn paard aan den achterrijder over.

Na het uitreiken der gereedschappen, stijgt hij wederom te paard.

De onderwijzer laat de afdeelingen naar hare posten gaan (20 *Kanonnier-school*), doet verder afmarscheren, en stelt de sectie op eene voor de oefening geschikte plaats in bataille op.

24. Om de oefening te eindigen, geleidt de onderwijzer de sectie naar het park, laat parkeren (83 *Stukrijder-*

PERPUSTAKAAN NASIONAL

school), en doet de gereedschappen bergen (27 *Kanonnier-school*), waarbij de stukskommandant op het kommando: *Bergt* = GEREEDSCHAPPEN, afstijgt, zijn paard aan den achterrijder overgeeft, de gereedschappen bergt en weder te paard stijgt.

Daarna laat de onderwijzer de stukrijders afstijgen en afspannen.

De afdeelingen worden vervolgens verzameld, en de bespanningen en afdeelingen op gelijke wijze uit het park geleid als zij daarheen zijn gebragt.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

EERSTE LES.

BEWEGINGEN IN BATAILLE.

INDEELING.

Stukken regts- of linksom maken.
In bataille marscheren.
Halt houden en rigten.
Veldwinnen bij den marsch in bataille.
A. *Door geheele wendingen.*
B. *Door halve wendingen.*
Linksomkeert maken.
A. *Stilstaande.*
B. *In beweging.*
Sectie regts- of linksom maken.
Van strekking veranderen bij den marsch in bataille.

STUKKEN REGTS- OF LINKSOM MAKEN.

25. De onderwijzer kommandeert:
1. *Stukken regts (links);*
2. MARSCH.
3. *Kolonne;*
4. HALT.
5. AANGEBUKT.

Op deze kommando's voeren de stukken de bewegingen uit (77 *Stukrijder-school*).

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Aanmerking. Wanneer de stukken door eene wending in bataille komen, dan verandert het kommando: *Kolonne* in *Sectie.*

IN BATAILLE MARSCHEREN.

26. De onderwijzer de sectie zoodanig geplaatst hebbende, dat zij eenigen tijd kan voortgaan, zonder van strekking te moeten veranderen, kommandeert:

1. *Sectie voorwaarts;*
2. MARSCH.

Alvorens het kommando: *Sectie voorwaarts*, uit te spreken, wijst hij aan den stukskommandant van het regter stuk een punt aan, dat in eene strekking is gelegen loodregt op het front; hij gelast hem, alvorens zich in beweging te stellen, een tusschenpunt te nemen, deze punten niet uit het oog te verliezen, ten einde steeds in de strekking van beiden te blijven, en naarmate hij gedurende den marsch het door hem gekozen tusschenpunt nadert, een ander, meer verwijderd punt in dezelfde rigting te kiezen, en hiermede gedurig voort te gaan.

Op het kommando: MARSCH, stelt zich de sectie in beweging. De stukskommandant van het regter stuk neemt in acht, in de hem aangewezen strekking te marscheren, en die van het linker stuk, op den bepaalden afstand van en in de rigting met den anderen te blijven.

De onderwijzer plaatst zich nu en dan op eenigen afstand achter den stukskommandant van het regter stuk, om zich te verzekeren dat deze in de aangewezen strekking doormarscheert.

Hij oefent de sectie eveneens in het marscheren met de

PERPUSTAKAAN NASIONAL

rigting links, geeft alsdan aan den stukskommandant van het linker stuk de strekking aan, en kommandeert, alvorens het kommando: MARSCH, uit te spreken:

Rigting links.

HALT HOUDEN EN RIGTEN.

27. De onderwijzer kommandeert:

1. *Sectie;*
2. HALT.
3. AANGERUKT.

Na het halt houden (36 *Ruiterschool te paard* en 71 *Stukrijder-school*), komen de stukskommandanten 4 passen, of meer, naar omstandigheden, vóór en worden door den onderwijzer in de aan te nemen rigtingslijn, op den afstand van 19 passen van elkander geplaatst.

Op het kommando: AANGERUKT, worden de stukken gerigt (77 *Stukrijder-school*).

VELDWINNEN BIJ DEN MARSCH IN BATAILLE.

A. *Door geheele wendingen.*

28. De onderwijzer kommandeert:

1. *Stukken regts (links);*
2. MARSCH.
3. *Voor* = WAARTS.

Op het kommando: MARSCH, maken de stukken regts- (links-) om, als in 25; maar op het kommando: WAARTS, dat uitgesproken wordt wanneer de stukskommandant met het voorspan de wending heeft volbragt, marscheren zij regtuit, den bepaalden afstand houdende en elkander naauwkeurig dekkende.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Om den marsch in bataille te hernemen, achterwaarts of voorwaarts, bezigt de onderwijzer dezelfde kommando's.

B. *Door halve wendingen.*

29. De onderwijzer kommandeert:
    1. *Stukken half regts (half links);*
    2. MARSCH.

Op het kommando: MARSCH, maakt de stukskommandant met het voorspan half regts- (half links-) om, en marscheert daarna in die strekking voort.

De beweging volbragt zijnde, handelt de stukskommandant aan de zijde naar welke men veldwint, als in 26; de andere blijft evenwijdig met hem marscheren en zorgt de rigting te bewaren.

Om de strekking evenwijdig aan de vorige te hernemen, kommandeert de onderwijzer:

Voor = WAARTS.

Op het kommando: WAARTS, maakt de stukskommandant met het voorspan weder half links- (half regts-) om, en neemt in acht de gedragsregelen voor den marsch in bataille voorgeschreven.

LINKSOMKEERT MAKEN.

A. *Stilstaande.*

30. De onderwijzer kommandeert:
    1. *Stukken linksomkeert;*
    2. MARSCH.
    3. SECTIE;
    4. HALT.
    5. AANGERUKT.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Op deze kommando's voert elk stuk de beweging uit (80 *Stukrijder-school*).

B. *In beweging.*

31. De onderwijzer kommandeert:

1. *Stukken linksomkeert;*
2. MARSCH.
3. VOOR = WAARTS.

Op deze kommando's voert elk stuk de beweging uit (81 of 82 *Stukrijder-school*).

Na de wending nemen de stukskommandanten in acht hetgeen bij den marsch in bataille is bepaald.

SECTIE REGTS- OF LINKSOM MAKEN.

32. De sectie in bataille staande, kommandeert de onderwijzer:

1. *Sectie regts (links);*
2. MARSCH.
3. SECTIE;
4. HALT.
5. AANGERUKT.

Op het kommando: MARSCH, maakt het regter (linker) stuk regts- (links-) om. Het andere stuk neemt den draf aan en blijft op den bepaalden afstand van het stuk aan de spil.

De stukskommandant van het stuk aan de spil, zorgt dat zijn stuk gelijk met het andere in de nieuwe strekking is.

Op het kommando: SECTIE, dat wordt uitgesproken zoodra de wending op 2 passen na is volbragt, gaat het stuk aan den omkomenden vleugel in stap over.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Het kommando: HALT, wordt uitgesproken als de wending is voleindigd, waarna wordt gehandeld als in 27.

33. Om de beweging uit te voeren en daarna regtuit te marscheren, kommandeert de onderwijzer:

1. *Sectie regts (links);*
2. MARSCH.
3. VOOR = WAARTS.

Op het kommando: VOOR, wordt gehandeld als op dat van SECTIE in 32.

Op het kommando: WAARTS, wordt de marsch in bataille aangenomen.

34. In den marsch geschiedt de beweging op overeenkomstige wijze.

Is de sectie in versnelden gang, dan verkort het stuk aan de spil zijn gang, en het stuk aan den omkomenden vleugel verdubbelt den gang.

Op het kommando: WAARTS, wordt de vorige gang hernomen.

VAN STREKKING VERANDEREN.

35. De onderwijzer kommandeert:

1. *Wendt* = REGTS (LINKS);
2. VOOR = WAARTS.

Op het kommando: REGTS (LINKS), beweegt zich het stuk aan de spil in een boog waarvan de straal 14 passen is, en behoudt zijn gang. Het stuk aan den omkomenden vleugel verdubbelt zijn gang en blijft op den bepaalden afstand van het stuk aan de spil.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Op het kommando: voor, dat wordt uitgesproken als de wending op 2 passen na is geëindigd, gaat het stuk aan den omkomenden vleugel in zijn vorigen gang over.

Op het kommando: WAARTS, hetwelk moet geschieden als de wending eindigt, marscheren beide stukken weder regt uit.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

TWEEDE LES.

BEWEGINGEN IN KOLONNE, ALSMEDE AFMARSCHEN UIT EN OPMARSCHEN TOT DE STELLING IN BATAILLE.

INDEELING.

De sectie breken.

Halt houden.

In kolonne marscheren.

Veldwinnen.

A. *Door geheele wendingen.*

B. *Door halve wendingen.*

In tegenovergestelde strekking marscheren.

Van strekking veranderen.

De sectie formeren.

Afmarschen.

A. *Voorwaarts.*

B. *Achterwaarts.*

C. *Zijdelings.*

I. *Regts of links.*

II. *Op het regter of linker stuk, naar de linker of regter zijde.*

Opmarschen.

A. *Voorwaarts.*

B. *Achterwaarts.*

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

C. *Zijdelings.*

I. *Links of regts.*

II. *Ter regter of linker zijde.*

DE SECTIE BREKEN.

36. Om de sectie uit den marsch in bataille in kolonne te doen overgaan, kommandeert de onderwijzer:

1. *Regts (links), breekt de sectie;*
2. MARSCH.

Op het kommando: MARSCH, neemt het regter (linker) stuk den verdubbelden gang aan en blijft regtuit marscheren; het andere stuk maakt in verdubbelden gang halfregts- (halflinks-) om, wanneer van het regter (linker) stuk de voorwagen ter hoogte van zijn voorspan is gekomen, en volgt op den bepaalden afstand de strekking van dat stuk.

Om de kolonne den vorigen gang te doen hernemen, bezigt de onderwijzer de bekende kommando's.

HALT HOUDEN.

37. De onderwijzer kommandeert:

1. *Kolonne;*
2. HALT.

Dit geschiedt op de bekende wijze.

Zoo de onderwijzer het noodig oordeelt den stand der stukken te doen verbeteren, laat hij door den sectiekommandant de stukken opvolgend aanrukken.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

IN KOLONNE MARSCHEREN.

38. De onderwijzer kommandeert:

1. *Kolonne voorwaarts;*
2. MARSCH.

Alvorens het kommando: *Kolonne voorwaarts*, uit te spreken, geeft hij aan den stukskommandant van het voorste stuk de strekking aan, als in 26.

Op het kommando: MARSCH, stelt zich de kolonne in beweging.

De gedragsregelen voor den stukskommandant van het voorste stuk, zijn als die voor den stukskommandant van het regter stuk in 26.

De stukskommandant van het achterste stuk zorgt op den bepaalden afstand en in dezelfde strekking van die van het voorste te marscheren.

VELDWINNEN.

A. *Door geheele wendingen.*

39. De onderwijzer kommandeert:

1. *Stukken regts (links);*
2. MARSCH.
3. *Voor* = WAARTS.

Op het kommando: MARSCH, maken de stukken regts- (links-) om, als in 25; maar op het kommando: WAARTS, handelen zij als bij den marsch in bataille.

Om den marsch in kolonne te hernemen, bezigt de onderwijzer gelijksoortige kommando's.

B. *Door halve wendingen.*

40. De onderwijzer kommandeert:

PERPUSTAKAAN NASIONAL

1. *Stukken half regts (half links);*
2. MARSCH.

Op het kommando; MARSCH, voeren de stukken de beweging uit (79 *Stukrijder-school*).

Om de strekking evenwijdig aan de vorige te hernemen, kommandeert de onderwijzer:

Voor = WAARTS.

Op het kommando: WAARTS, maken de stukken weder half links- (half regts-) om, en nemen de gedragsregels in acht voor den marsch in kolonne.

IN TEGENOVERGESTELDE STREKKING MARSCHEREN.

41. De onderwijzer kommandeert:
    1. *Stukken linksomkeert;*
    2. MARSCH.
    3. VOOR = WAARTS.

Op deze kommando's voeren de stukken de beweging uit (81 *Stukrijder-school*).

Na de wending nemen de stukskommandanten in acht hetgeen bij den marsch in kolonne is bepaald.

Wil de onderwijzer de stukken na de wending doen halt houden, dan kommandeert hij in plaats van VOOR = WAARTS:

1. KOLONNE;
2. HALT.

Zoo noodig handelt de onderwijzer daarna als in 37.

VAN STREKKING VERANDEREN.

42. De onderwijzer kommandeert:

Hoofd der kolonne = REGTS (LINKS).

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Hierop kommandeert de sectiekommandant:

Wendt = REGTS (LINKS).

Op het kommando: REGTS (LINKS), beweegt zich het voorste stuk in een boog, waarvan de straal 14 passen is. Wanneer de wending op 2 passen na geëindigd is, kommandeert hij:

Voor, en WAARTS,

wanneer zij is volbragt, waarop het voorste stuk weder regtuit marscheert.

Het achterste stuk volgt de beweging.

DE SECTIE FORMEREN.

43. De onderwijzer kommandeert:

1. *Links (regts), formeert de sectie;*
2. MARSCH.

Op het kommando: MARSCH, maakt het achterste stuk in verdubbelden gang half links (half regts), en begeeft zich 19 passen zijdelings en ter hoogte van het voorste stuk, alwaar het in den vorigen gang overgaat.

AFMARSCHEN.

A. *Voorwaarts.*

44. De onderwijzer kommandeert:

1. *Op het regter (linker) stuk, marscheert af;*
2. MARSCH.

Op het kommando: *marscheert af*, kommandeert de sectiekommandant:

Regter (linker) stuk voorwaarts.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Op het kommando: MARSCH, stelt zich dit stuk in beweging, waarna de sectiekommandant kommandeert:

Linker (regter) stuk half regts (half links);

en MARSCH,

wanneer van het regter (linker) stuk de voorwagen ter hoogte van het voorspan van het andere is gekomen. Genoemd stuk stelt zich daarop in beweging, en begeeft zich, door half regts- (half links-) om te maken, in de strekking van het voorste, op den bepaalden afstand.

B. *Achterwaarts.*

45. De onderwijzer kommandeert:

1. *Op het regter (linker) stuk achterwaarts, marscheert af;*
2. MARSCH.

Op het kommando: *marscheert af*, kommandeert de sectiekommandant:

Stukken linksomkeert,

en waarschuwt den stukskommandant van het stuk waarop de afmarsch niet geschiedt, dat het na de wending moet halt houden.

Op het kommando: MARSCH, maken de stukken linksomkeert.

De sectiekommandant kommandeert:

VOOR = WAARTS (81 *Stukrijder-school*);

en daarna:

Regter (linker) stuk half links (half regts);

en MARSCH;

op hetzelfde tijdstip als in *44*, waarop de beweging verder wordt uitgevoerd als aldaar is aangegeven.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

C. *Zijdelings.*

I. *Regts of links.*

46. De onderwijzer kommandeert:

1. *Stukken regts (links), marscheert af;*
2. MARSCH.

Op het kommando: *marscheert af,* kommandeert de sectiekommandant:

Stukken regts (links).

Op het kommando: MARSCH, maken de stukken regts- (links-) om; de sectiekommandant kommandeert bij tijds:

Voor, en WAARTS;

als de stukken regtuit moeten marscheren.

II. *Op het regter (linker) stuk, naar de linker (regter) zijde.*

47. De onderwijzer kommandeert:

1. *Op het regter (linker) stuk, naar de linker (regter) zijde marscheert af;*
2. MARSCH.

Op het kommando: *naar de linker (regter) zijde marscheert af,* kommandeert de sectiekommandant:

Regter (linker) stuk voorwaarts.

Op het kommando: MARSCH, stelt zich dit stuk in beweging. Zoodra het eene stukslengte heeft gemarscheerd kommandeert de sectiekommandant:

Regter (linker) stuk links (regts);

MARSCH.

Voor = WAARTS;

daarna:

Linker (regter) stuk voorwaarts;

en MARSCH,

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

wanneer van het voortmarscherende stuk het voorspan ter hoogte van het stilstaande is gekomen.

Dit stuk marscheert vooruit, en volgt door links- (regts-) om te maken, het andere stuk.

OPMARSCHEN.

A. *Voorwaarts.*

48. De onderwijzer kommandeert:

1. *In bataille;*
2. *Half links (half regts);*
3. MARSCH.

Op het kommando: *Half links (half regts)*, kommandeert de sektiekommandant:

Achterste stuk half links (half regts);

en waarschuwt den stukskommandant van het voorste stuk, regtuit te marscheren.

Op het kommando: MARSCH, begeeft zich de sectiekommandant in galop 40 passen vooruit op de lijn van bataille, aan de regter (linker) zijde zijner sectie. Het voorste stuk blijft regtuit marscheren.

De sectiekommandant kommandeert bij tijds:

Voorste stuk;

en HALT,

wanneer het voorspan tot op 4 passen van hem is gekomen.

Het achterste stuk maakt half links- (half regts-) om den bepaalden afstand bekomen hebbende, marscheert he voorwaarts tot op het kommando van den sectiekommandant

Linker (regter) stuk;

HALT.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

dat wordt uitgesproken op het tijdstip bij het voorste stuk aangegeven.

Naarmate de stukken halt houden komen de stukskommandanten voor, en worden door den sectiekommandant gerigt, die daarna kommandeert:

AANGERUKT,

en zijne plaats in bataille herneemt.

B. *Achterwaarts.*

49. De onderwijzer kommandeert:

1. *Achterwaarts in bataille;*
2. *Half regts (half links);*
3. MARSCH.

Op het kommando: *Half regts (half links)*, kommandeert de sectiekommandant:

Achterste stuk half regts (half links);

en waarschuwt den stukskommandant van het voorste stuk regtuit te marscheren.

Op het kommando: MARSCH, houdt hij halt.

Zoodra het voorspan van het voorste stuk 40 passen van hem is gekomen, kommandeert hij:

Voorste stuk;

HALT.

Het achterste stuk maakt half regts- (half links-) om, en den bepaalden afstand bekomen hebbende, marscheert het voorwaarts.

De sectiekommandant kommandeert bij tijds:

Stukken linksomkeert;

en MARSCH,

zoodra het laatste stuk ter hoogte van het andere is ge-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

komen; hij begeeft zich aan de linker (regter) zijde van de sectie op de lijn van bataille, kommandeert:

SECTIE;

HALT,

en nadat hij de stukskommandanten heeft geplaatst:

AANGERUKT,

waarna hij handelt als in 48.

C. *Zijdelings.*

I. *Links of regts.*

50. De onderwijzer kommandeert:

1. *Links (regts) in bataille;*
2. MARSCH.

Op het 1ste kommando, kommandeert de sectiekommandant:

Stukken links (regts).

Op het kommando: MARSCH, maken de stukken links- (regts-) om. Zoodra zij in de nieuwe stelling zijn, kommandeert de sectiekommandant, die intusschen aan de regter (linker) zijde van de sectie is gegaan:

Sectie = HALT;

waarna hij handelt als in 49.

II. *Ter regter of linker zijde.*

51. De onderwijzer kommandeert:

1. *Ter regter (linker) zijde in bataille;*
2. MARSCH.

Op het kommando: *Ter regter (linker) zijde in bataille*, kommandeert de sectiekommandant:

Wendt,

PERPUSTAKAAN NASIONAL

en waarschuwt den stukskommandant van het achterste stuk door te marscheren.

Op het kommando: MARSCH, kommandeert hij:

REGTS (LINKS),

en na de wending:

Voor = WAARTS.

Hij begeeft zich 20 passen voornit en handelt als in 48.

Het voorste stuk voert de wending uit, marscheert regtuit en houdt, op het kommando van den sectiekommandant, halt.

Het achterste stuk blijft regtuit marscheren, wendt regts (links) en komt, op 19 passen van de linker (regter) zijde van het andere stuk, op de lijn van bataille, alwaar het op het kommando van den sectiekommandant halt houdt.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

DERDE LES.

BATTERIJSTELLINGEN.

INDEELING.

In batterij stellen, in bataille staande.

A. *Voorwaarts.*

B. *Achterwaarts.*

Achterwaarts varen, in batterij staande.

Uit de stelling in batterij tot die in bataille overgaan.

A. *Voorwaarts.*

B. *Achterwaarts.*

In batterij stellen bij den marsch in bataille.

A. *Voorwaarts.*

B. *Achterwaarts.*

Uit de stelling in batterij tot den marsch in bataille overgaan.

A. *Voorwaarts.*

B. *Achterwaarts.*

Afmarschen uit de stelling in batterij.

A. *Voorwaarts.*

B. *Achterwaarts.*

C. *Zijdelings.*

I. *Regts of links.*

II. *Op het regter of linker stuk, naar de linker of regter zijde.*

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Opmarschen tot de stelling in batterij.

A. *Voorwaarts.*

B. *Achterwaarts.*

C. *Zijdelings.*

I. *Regts of links.*

II. *Ter regter of linker zijde.*

Flankenvuur.

A. *In batterij staande.*

B. *In kolonne marscherende.*

IN BATTERIJ STELLEN, IN BATAILLE STAANDE.

A. *Voorwaarts.*

32. De onderwijzer kommandeert:

1. *In batterij;*

2. MARSCH;

en neemt verder in acht hetgeen in 16 is bepaald.

Op het kommando: MARSCH, kommandeert de sectiekommandant:

Voorwaarts = VUREN.

Hij begeeft zich bij tijds aan de regter zijde der affuiten, rigt de stukken op de assen zoodra zij zijn omgezet, en handelt verder als in 18.

Op het kommando: *Voorwaarts* = VUREN, begeeft zich de stukskommandant, door linksomkeert te maken, naar den voorwagen, kommandeert:

Voorwagen linksomkeert = MARSCH,

zoodra het affuitoog uit den haak is geheven; hij gaat

PERPUSTAKAAN NASIONAL

daarna naar de plaats hem in de *Kanonnier-school* aangewezen, kommandeert:

Voorwagen = HALT,

zoodra de as van den voorwagen ter zijner hoogte is gekomen, en handelt als in 10.

De voorwagen maakt linksomkeert (99 *Stukrijder-school*), en begeeft zich op 8 passen afstand van de affuit, gerekend van as tot as.

De bediening stelt het stuk in batterij en handelt als in 17.

B. *Achterwaarts.*

53. De onderwijzer kommandeert:

1. *Achterwaarts in batterij;*
2. MARSCH.

Op het kommando: MARSCH, kommandeert de sectiekommandant:

Achterwaarts = VUREN,

plaatst zich aan de linker zijde der affuiten en handelt als in 52.

Op het kommando: *Achterwaarts* = VUREN, begeeft zich de stukskommandant, door linksomkeert te maken, naar den voorwagen, kommandeert:

Voorwagen = MARSCH,

zoodra het affuitoog uit den haak is geheven, daarna:

Voorwagen = HALT,

en handelt als in 52.

De bediening stelt het stuk achterwaarts in batterij en handelt als in 52.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

ACHTERWAARTS VUREN, IN BATTERIJ STAANDE.

54. De onderwijzer kommandeert:

1. ACHTERWAARTS IN BATTERIJ;
2. MARSCH.

Op het 1ste kommando kommandeert de sectiekommandant:

Voorwagens linksomkeert.

De bediening plaatst zich als op het kommando: *Voorwagen* = VOOR (*24 Kanonnier-school*), met uitzondering dat N°. 1 den wisscher los in den laadgereedschapsvork legt, en dat de rigtspaak los wordt geborgen. De stukskommandant blijft te voet.

Op het kommando: MARSCH, dat onmiddellijk hierop wordt uitgesproken, wordt het stuk omgezet en in batterij gesteld. N°. 1 herneemt den wisscher; N°. 4 geeft de rigtspaak over aan N°. 3. De voorwagen maakt linksomkeert als in 52, en wordt, als aldaar, door den stukskommandant in de nieuwe stelling achter het stuk geplaatst.

UIT DE STELLING IN BATTERIJ TOT DIE IN BATAILLE OVERGAAN.

A. *Voorwaarts.*

55. De onderwijzer kommandeert:

1. *In bataille;*
2. MARSCH.

Op het kommando: MARSCH, kommandeert de sectiekommandant:

Voorwagens = VOOR.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Op het kommando: VOOR, verrigten de N°s. het in 17 bepaalde; de voorwagens worden voorgebragt en de affuiten opgelegd (24 *Kanonnier-school*).

De sectiekommandant rigt de sectie als in 49.

B. *Achterwaarts.*

56. De onderwijzer kommandeert:

1. *Achterwaarts in bataille;*
2. MARSCH.

Op het kommando: MARSCH, kommandeert de sectiekommandant:

Legt op = AFFUITEN,

waarna wordt gehandeld als in 55.

De sectie wordt gerigt als in 49.

IN BATTERIJ STELLEN BIJ DEN MARSCH IN BATAILLE.

A. *Voorwaarts.*

57. De onderwijzer kommandeert:

1. *In batterij;*
2. HALT.

Op het kommando: *In batterij*, houdt de sectiekommandant halt; de stukken blijven doormarscheren.

Het kommando: HALT, wordt uitgesproken zoodra assen der affuiten ter hoogte van den sectiekommandant zijn gekomen.

De sectiekommandant kommandeert:

Voorwaarts = VUREN,

waarop de beweging verder wordt verrigt als in 52.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

B. *Achterwaarts.*

58. De onderwijzer kommandeert:

1. *Achterwaarts in batterij;*
2. HALT.

Op het kommando: *Achterwaarts in batterij*, houdt de sectiekommandant halt.

Het kommando: HALT, wordt uitgesproken op hetzelfde tijdstip als in 57.

De sectiekommandant kommandeert:

Achterwaarts = VUREN,

waarop de beweging verder wordt verrigt als in 53.

UIT DE STELLING IN BATTERIJ TOT DEN MARSCH IN BATAILLE OVERGAAN.

A. *Voorwaarts.*

59. De onderwijzer kommandeert:

1. *In bataille* = MARSCHEREN;
2. MARSCH.

Op het kommando: MARSCHEREN, wordt uitgevoerd hetgeen in 55 is voorgeschreven, waarna de sectiekommandant kommandeert:

Sectie = VOORWAARTS.

Op het kommando: MARSCH, dat wordt uitgesproken zoodra de affuiten zijn opgelegd, gaat de sectie tot den marsch in bataille over.

B. *Achterwaarts.*

60. De onderwijzer kommandeert:

1. *Achterwaarts in bataille* = MARSCHEREN;
2. MARSCH.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Op het kommando: MARSCHEREN, wordt uitgevoerd hetgeen in 56 is voorgeschreven, waarna de sectiekommandant kommandeert:

Sectie = voorwaarts.

Op het kommando: MARSCH, dat wordt uitgesproken zoodra de affuiten zijn opgelegd, gaat de sectie tot den marsch in bataille over.

AFMARSCHEN UIT DE STELLING IN BATTERIJ.

A. *Voorwaarts.*

61. De onderwijzer kommandeert:

1. *Op het regter (linker) stuk* = MARSCHEERT AF;
2. MARSCH.

Op het kommando: MARSCHEERT AF, kommandeert de sectiekommandant:

Voorwagens = VOOR,

en nadat de verrigtingen zijn uitgevoerd:

Regter (linker) stuk voorwaarts.

Op het kommando: MARSCH, geschiedt de afmarsch als in 44.

B. *Achterwaarts.*

62. De onderwijzer kommandeert:

1. *Op het regter (linker) stuk achterwaarts* = MARSCHEERT AF;
2. MARSCH.

Op het kommando: MARSCHEERT AF, kommandeert de sectiekommandant:

Legt op = AFFUITEN;

en nadat de verrigtingen zijn uitgevoerd:

Linker (regter) stuk voorwaarts.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Op het kommando: MARSCH, geschiedt de afmarsch overeenkomstig *44*.

C. *Zijdelings.*

I. *Regts of links.*

63. De onderwijzer kommandeert:

1. *Stukken regts (links)* = MARSCHEERT AF;
2. MARSCH.

Op het kommando: MARSCHEERT AF, kommandeert de sectiekommandant:

Legt op = AFFUITEN,

en vervolgens:

Stukken links (regts).

Op het kommando: MARSCH, geschiedt de afmarsch der stukken als in *46*.

II. *Op het regter of linker stuk, naar de linker of regter zijde.*

64. De onderwijzer kommandeert:

1. *Op het regter (linker) stuk, naar de linker (regter) zijde* = MARSCHEERT AF;
2. MARSCH.

Op het kommando: MARSCHEERT AF, kommandeert de sectiekommandant:

Legt op = AFFUITEN;

en vervolgens:

Linker (regter) stuk voorwaarts.

Op het kommando: MARSCH, geschiedt de afmarsch overeenkomstig *47*.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

OPMARSCHEN TOT DE STELLING IN BATTERIJ.

A. *Voorwaarts.*

65. De onderwijzer kommandeert:

1. *In batterij;*
2. *Half links (half regts);*
3. MARSCH.

Op het kommando: *Half links (half regts)*, kommandeert de sectiekommandant:

Achterste stuk half links (half regts),

en waarschuwt den stukskommandant van het voorste stuk regtuit te marscheren.

Op het kommando: MARSCH, wordt de opmarsch uitgevoerd als in 48, met dit onderscheid dat de sectiekommandant zich begeeft op de lijn van batterij, en dat hij, naarmate de middenrijders op die lijn komen, kommandeert:

Voorste stuk of *linker (regter) stuk;*

en HALT,

wanneer de as van de affuit op deze lijn is.

Naarmate de stukken halt houden, stelt de sectiekommandant hen in batterij, als in 57.

B. *Achterwaarts.*

66. De onderwijzer kommandeert:

1. *Achterwaarts in batterij;*
2. *Half regts (half links);*
3. MARSCH.

Op het kommando: *Half regts (half links)*, kommandeert de sectiekommandant:

Achterste stuk half regts (half links);

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

en waarschuwt den stukskommandant van het voorste stuk regtuit te marscheren.

Op het kommando: MARSCH, geschiedt de opmarsch als in 65.

Naarmate de stukken halt houden stelt de sectiekommandant hen achterwaarts in batterij, als in 58.

C. *Zijdelings.*

I. *Links of regts.*

67. De onderwijzer kommandeert:

1. *Links (regts) in batterij;*
2. MARSCH.

Op het 1ste kommando kommandeert de sectiekommandant:

Stukken regts (links).

Op het kommando: MARSCH, maken de stukken regts- (links-) om.

De sectiekommandant kommandeert:

Sectie,

wanneer de middenrijder,

en HALT,

wanneer de affuiten gewend hebben, en stelt verder de sectie achterwaarts in batterij, als in 58.

II. *Ter regter of linker zijde.*

68. De onderwijzer kommandeert:

1. *Ter regter (linker) zijde in batterij;*
2. MARSCH.

Op het 1ste kommando kommandeert de sectiekommandant:

Wendt.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Op het kommando: MARSCH, geschiedt de opmarsch als in 51.

Naarmate de stukken halt houden, dat geschiedt wanneer de assen der affuiten ter hoogte van den sectiekommandant zijn gekomen, stelt hij hen in batterij als in 63.

FLANKENVUUR.

A. *In batterij staande.*

69. De onderwijzer kommandeert:

1. *Flankenvuur regts (links);*
2. MARSCH.

Op het 1ste kommando kommandeert de sectiekommandant:

Regter (linker) stuk, legt op = AFFUIT;

daarna *Voorwaarts.*

Op het kommando: MARSCH, stelt zich dit stuk in beweging. De stukskommandant blijft te voet.

Het linker (regter) stuk wordt te gelijker tijd, op aanwijzing van den stukskommandant, regts- (links-) om gezet, 8 passen vooruit gebragt en begint te vuren.

Wanneer het regter (linker) stuk met de as der affuit ter hoogte van het voorspan van het andere stuk is gekomen, houdt het op 't kommando van den sectiekommandant halt; de affuit wordt afgenomen, op gelijke wijze als het eerste omgezet, vooruit gebragt en het vuur begonnen.

70. Om de sectie in front te herstellen, plaatst de onderwijzer een der stukken in batterij of in bataille en kommandeert:

Op het regter (linker) stuk = RIGT U;

PERPUSTAKAAN NASIONAL

waarop de sectiekommandant, door de daartoe vereischte kommando's, de sectie rigt.

B. *In kolonne marscherende.*

71. De onderwijzer kommandeert:

1. *Flankenvuur regts (links);*
2. *Kolonne;*
3. HALT.

Op het 3de kommando houden de stukken halt en de sectiekommandant kommandeert:

Neemt af = AFFUITEN.

De affuiten worden afgenomen, de stukken, op aanwijzing van den stukskommandant, met de monding links- (regts-) om gezet en 8 passen vooruit gebragt.

72. Om den marsch in kolonne weder aan te nemen, kommandeert de onderwijzer:

1. *Kolonne voorwaarts;*
2. MARSCH.

Op het kommando: *Kolonne voorwaarts*, kommandeert de sectiekommandant:

Legt op = AFFUITEN.

Op het kommando: MARSCH, dat wordt uitgesproken wanneer de affuiten zijn opgelegd, stelt de kolonne zich in beweging.

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI
PERPUSTAKAAN NASIONAL

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

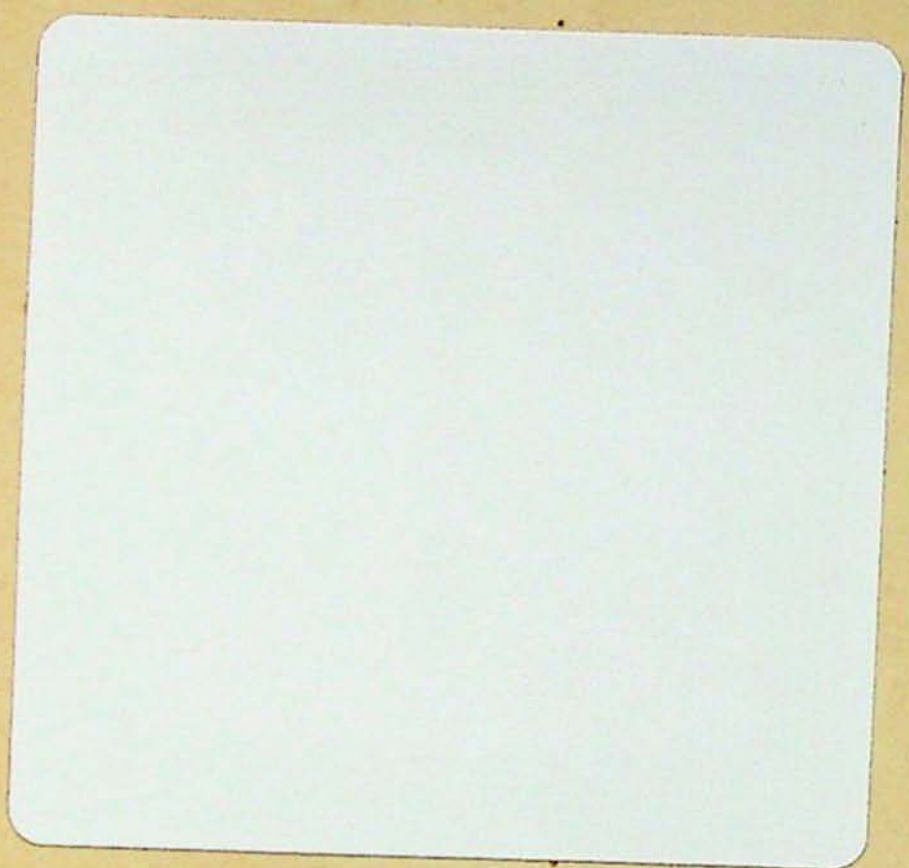

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

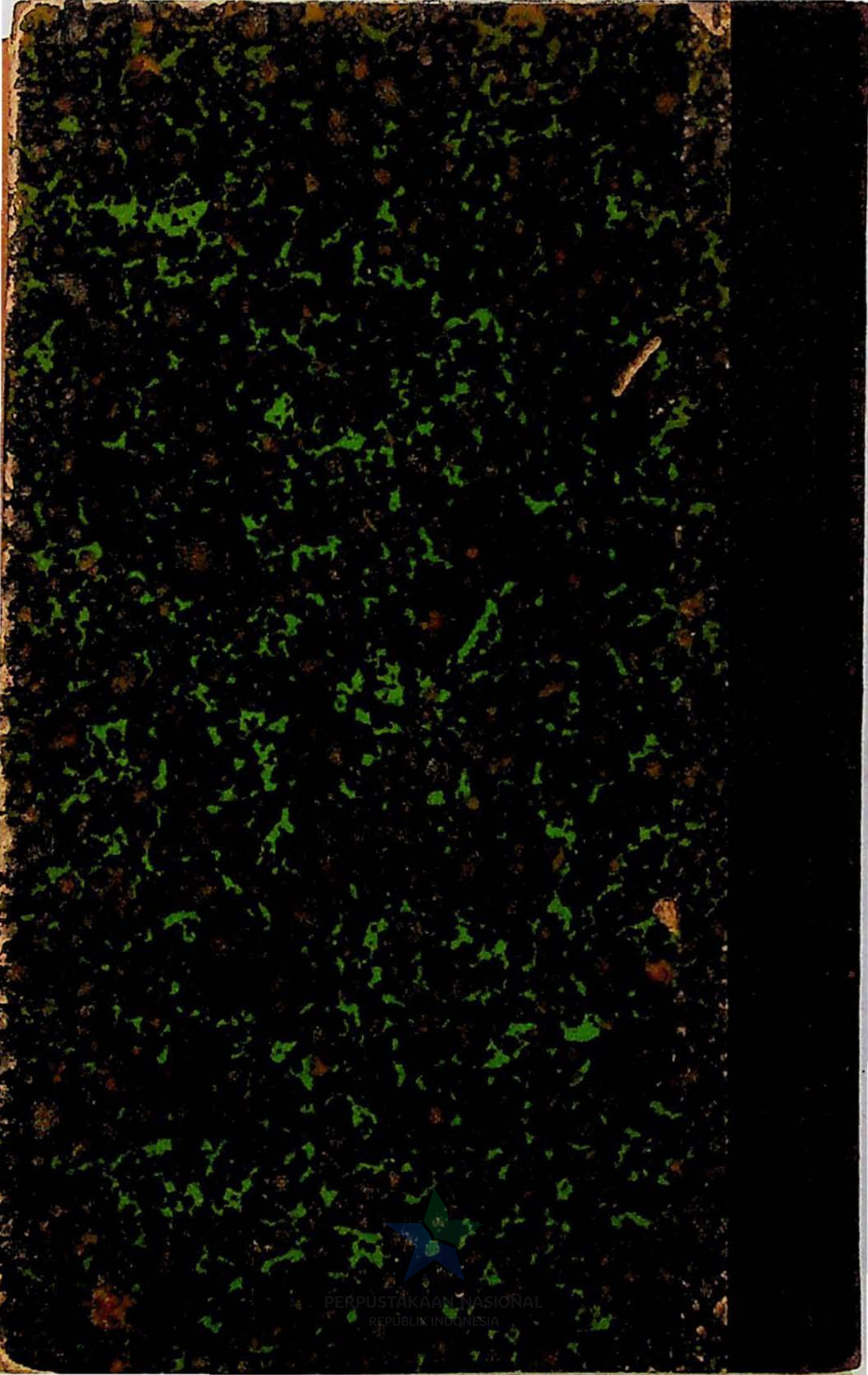
PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA